

Enkele zeldzame Aculeaten uit Friesland en van de Waddeneilanden

door

G. STOBBE

Crossocerus leucostoma (L.). Nieuw voor de fauna! Op 16 augustus 1971 ving ik bij Appelscha (Fr.) een vrouwelijk exemplaar van deze soort. Het bleek de eerste vondst voor Nederland te zijn. Uit België zijn, zuidoostelijk van Luik, vier vindplaatsen bekend. Verder omvat het verspreidingsgebied Zwitserland, Centraal Europa, westelijk Rusland, Noorwegen, Zweden, de Oostzeelanden (maar niet Denemarken) en Schotland. (J. Leclercq, 1954, Monogr. syst. phylogén. et zoogéogr. Hym. Crabroniens). Door de vondst in Appelscha komt de grens van het verspreidingsgebied op het vaste land van Europa nu veel meer noordwestelijk te liggen.

Osmia maritima Friese. Op 2 juni 1970 vond ik op Schiermonnikoog een kleine kolonie van deze bij. Ik verzamelde er twee wijfjes van. In de volgende jaren zag ik ze niet meer, maar half juni 1974 vlogen, nu op een andere plaats op het eiland, weer een aantal dieren.

Ook op Ameland blijkt de soort voor te komen. Daar ving ik op 16 juni 1974 enkele wijfjes. Ze vlogen daar vrij talrijk op rolklaver. Voor zover mij bekend is deze soort uit Nederland alleen met zekerheid gevonden te Huisduinen in 1920 (B. E. Bouwman, *Levende Nat.* 27: 87, 1922).

SUMMARY

Notes on two interesting Hymenoptera Aculeata.

Crossocerus leucostoma (L.) is new to the Dutch fauna. One specimen caught in the prov. of Friesland in 1971.

Osmia maritima Friese. In June 1970 en 1974 some specimens were collected in the island of Schiermonnikoog (on the north coast of Friesland). So far only one specimen was known from the Netherlands, taken in the dunes of the prov. of South-Holland in 1920.

Leeuwarden, Nieuw Amsterdamstraat 29.

HANDBUCH DER ZOOLOGIE, Eine Naturgeschichte der Stämme des Tierreiches gegründet von Willy Kükenenthal, herausgegeben von J. G. Helmcke, D. Starck und H. Wermuth. IV. Band — 2. Hälfte: Insecta — zweite Auflage: M. Beier, Blattariae (Schaben), 127 pp., 74 fig. (Lieferung 13, 1974); prijs DM 150.—. Uitg. Walter de Gruyter, Berlin.

De bewonderenswaardig snelle opeenvolging, waarin de delen van het „Handbuch der Zoologie” gepubliceerd worden, maakt deze serie tot een steeds bruikbaarere naslagwerk.

Het deel over de Blattariae (kakerlakken) heeft dezelfde indeling in hoofdstukken als eerdere bijdragen over andere insektenorden in deze serie. Zoals ook eerder werd geconstateerd bij vorige afleveringen van het „Handbuch der Zoologie” krijgt „Morphologie, Anatomie und Physiologie” (62 pp.) relatief veel aandacht, hetgeen bijvoorbeeld niet gezegd kan worden van „Systematik” (7 pp.) en „Verbreitung” (2 pp.). Vanuit systematisch gezichtspunt bezwaart mij dit te meer daar ik betwijfel, of de niet-ingewijde in de systematiek van de kakerlakken in staat is te determineren met de gegeven tabel tot de vier orden en 28 families. De tabellen zijn weliswaar verlucht met enkele habitus-tekeningen, maar detailtekeningen van taxonomisch belangrijke structuren worden niet gegeven. Het boek wordt afgesloten met een respectabele literatuurlijst van 981 verwijzingen. Een zakenregister ontbreekt, hetgeen voor een dergelijk naslagwerk een groot gemis genoemd mag worden. De prijs is, waarschijnlijk toch wel noodgedwongen, aan de hoge kant. — J. P. Duffels.